

# ΔΤΜ: Ο λαός (δεν) ψήφισε. Αλλά ποιος νοιάζεται;

του Βασίλη Μορέλλα

Το δημοψήφισμα στην Δημοκρατία της Μακεδονίας απέτυχε: είχε συμμετοχή 37% (υπέρ 91,5%), πολύ χαμηλότερη από το αντίστοιχης εθνικής βαρύτητας δημοψήφισμα ίδρυσης της χώρας το 1991 με το συνταγματικό της όνομα (συμμετοχή 76%, υπέρ 96%) ή από τις εκλογικές αναμετρήσεις του 2014 και 2016 (63% και 67% συμμετοχή αντίστοιχα). Οι ποικίλοι ιμπεριαλιστές πολιτικοί που προπαγάνδιζαν επί μήνες για το ΝΑΙ και τη συμμετοχή, από τη Μέρκελ και τον Πομπέο μέχρι τον Κοτζιά, «έπεισαν» τους Μακεδόνες για το ακριβώς αντίθετο. Υπερτίμησαν τη... δημοφιλία τους, επαναλαμβάνοντας παλιά λάθη.

Η μεγάλη αποχή προέκυψε **χωρίς συνεπή στήριξη** από κανένα μεγάλο κόμμα. Τα στελέχη της δεξιάς αντιπολίτευσης του VMRO εξέπεμπαν συνεχώς αντιφατικά μηνύματα, όπως ο πρόεδρός του που την τελευταία κρίσιμη βδομάδα έκλεισε το μάτι στην συμμετοχή -υπέρ του ΟΧΙ. Όπως έχουμε ξαναπεί, η μεγάλη πλειοψηφία των μακεδόνων πολιτών εγκρίνουν την ένταξη στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ, σαν (ουτοπικό) μέσο οικονομικής ανέλιξης. Ίσως κανείς αντικρούσει ότι τα σχετικά γκάλοπ δεν είναι αξιόπιστα, αφού π.χ. εκείνα για το δημοψήφισμα προέβλεπαν συμμετοχή πάνω από το 50%. Όμως παραμένει γεγονός ότι μιλάμε για μια χώρα με υψηλή επίσημη ανεργία, πάνω από 20%, αλλά με καθαρό μέσο μισθό στα μισά του ελληνικού (580 έναντι 1080 ευρώ), με 21% να ζει με λιγότερο από 2 δολάρια τη μέρα και σχεδόν το ένα τρίτο του πληθυσμού να έχει μεταναστεύσει τα τελευταία 15 χρόνια. Πώς ένας τέτοιος φτωχός και ταλαιπωρημένος λαός απέρριψε τα «δώρα των Δαναών»;

Καταρχάς, αν και δεν επικρατεί κάποια αντι-ιμπεριαλιστική συνείδηση στην γείτονα, η **έκταση** της αποδοχής ΕΕ-ΝΑΤΟ στην κοινή γνώμη δεν έχει το αντίστοιχο **βάθος**. Το μαρτυρά η αξιοσημείωτη αποχή και της αλβανικής μειονότητας στο

δημοψήφισμα, παρά τη διαφορετική της εθνική συνείδηση και παρά την ωμή παρέμβαση του αλβανού πρωθυπουργού υπέρ του ΝΑΙ. Άλλωστε, το καλοκαίρι, Γαλλία, Ολλανδία και Δανία είχαν παραπέμψει την έναρξη της ενταξιακής διαδικασίας στις καλένδες, αποκαλύπτοντας ότι και μετά από μια πιθανή άρση του ελληνικού βέτο ο δρόμος δεν θα ήταν ανθόσπαρτος για τους μακεδόνες ευρωπαϊστές...

Το πρώτιστο λοιπόν είναι άλλο. Η Συμφωνία εκβιάζει οικονομικά την ΔτΜ να αλλάξει όνομα, σαν να ήταν **αποικία** του 19ου αιώνα, αλλά και να αναγνωρίσει **μόνιμα παρεμβατικά δικαιώματα** της Ελλάδας στα εσωτερικά της (άρθρα 4,6,8). Η μακεδονική άρχουσα τάξη, που προσδοκά να δρέψει τα οφέλη των ιμπεριαλιστικών συνεργασιών, φάνηκε πρόθυμη για τέτοιες παραχωρήσεις. Αλλά για το λαό, τους εθνικά μακεδόνες που αναγνωρίζονταν ως κράτος ακόμη και απ' την Ελλάδα ως το 1991, η βαριά αίσθηση εθνικής αδικίας που έφεραν οι Πρέσπες δεν αντισταθμιζόταν από θολές ιμπεριαλιστικές υποσχέσεις για... ευημερία στο αόριστο μέλλον. Μπορεί κάποιος έλληνας να φανταστεί τις εδώ αντιδράσεις, αν π.χ. η Γερμανία έβαζε τέτοιους όρους στην Ελλάδα για την συμμετοχή της στην ΕΕ; Γιατί να μην είναι το όνομα της πατρίδας το ίδιο σημαντικό εκεί (Μακεδονία) όσο και εδώ (Ελλάδα); Εκτός αν τα δήθεν «αρχαία» έθνη έχουν περισσότερα δικαιώματα από τα νεοπαγή... Όσοι δεν καταλαβαίνουν αυτή τη στοιχειώδη αλήθεια, ότι οι Πρέσπες αποτελούν άλλο ένα επεισόδιο ελληνικής επιβολής στη γειτονική χώρα, δεν θα αποφύγουν να τσουβαλιάσουν όλον το μακεδονικό λαό ως ακραίο εθνικιστή. Αυτοί θα μπορούσαν να θυμηθούν το δημοψήφισμα του Brexit, όπου το ΟΧΙ στηρίχτηκε περισσότερο από την ακροδεξιά παρά από την αδύναμη αριστερά, αλλά δεν ισοδυναμούσε με ακροδεξιά στροφή της κοινωνίας. Όχι τυχαία, το σύνθημα του αριστερού κόμματος Λέβιτσα ήταν «Στο ΝΑΤΟ ούτε με το συνταγματικό μας όνομα»: όσο αντι-εθνικιστές και αν είναι οι σύντροφοι, επικέντρωναν στον αντι-ιμπεριαλισμό, αφού το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού και η εθνική ταυτότητα τίθενται εν αμφιβόλω σήμερα από τον δυτικό ιμπεριαλισμό (όπου περιλαμβάνεται και η Ελλάδα) και όχι από κάποιο επαναστατικό, διεθνιστικό, κομμουνιστικό κίνημα...

Βάσει των άρθρων 1 και 2 της Συμφωνίας Τσίπρα-Ζάεφ, το δημοψήφισμα ήταν προαιρετικό, μα απ'τη στιγμή που έγινε και την απέρριψε, αυτή θα έπρεπε να θεωρείται νεκρή. Όμως, για άλλη μια φορά, δρομολογείται η παράκαμψη της λαϊκής βούλησης από μακεδόνες, έλληνες και νατοϊκούς πολιτικούς, που θέλουν να προχωρήσουν κανονικά την αλλαγή ονόματος και την ένταξη σε NATO και ΕΕ. Το βιολί τους συνεχίζουν και οι έλληνες εθνικιστές. Επέμεναν ότι οι Πρέσπες βλάπτουν τα εθνικά «μας» συμφέροντα και τώρα μετέρχονται κάθε απίθανη δικαιολογία για να μην παραδεχτούν ότι η Συμφωνία ταπείνωνε τους εθνικά μακεδόνες.

Η μακεδονική άρχουσα τάξη, με ήδη μειωμένη πολιτική αξιοπιστία, θα επιχειρήσει τη δύσκολη ακροβασία να αποδεχτεί τις Πρέσπες, κόντρα στο δημοψήφισμα, ενώ ένα από τα δυο βασικά της κόμματα τις έχει καταδικάσει. Έτσι η ΔτΜ θα ξαναπεράσει περίοδο πολιτικής έντασης, βάσει και των κοινωνικών αδιεξόδων που αντιμετωπίζει, σε μια στιγμή που η απειλή σύρραξης υποφώσκει στο διπλανό Κόσοβο. Σε τέτοιες συνθήκες, με δεδομένη την αδυναμία της μακεδονικής αριστεράς, είναι συνηθισμένο να αναδεικνύεται η ακροδεξιά, αναζητώντας τα ανάλογα εξιλαστήρια θύματα (π.χ. μειονότητες).

Οι σκανδαλώδεις αντιφάσεις των από πάνω ίσως δώσουν ευκαιρίες στην αριστερά. Αλλά αυτή δεν ευνοείται να επιβάλει μια ταξική ατζέντα και να παραμερίσει τις πατριωτικές σαπουνόφουσκες, όσο ο ελληνικός εθνικισμός και οι σύμμαχοί του επιτίθενται στην εθνική υπόσταση του γειτονικού λαού. Εξάλλου ο επικρατών ελληνικός εθνικισμός είναι βασικός υπαίτιος για την εξαντανακλάσεως ενίσχυση της δεξιάς από την άλλη μεριά των συνόρων, τα τελευταία 25 χρόνια. Αυτό το μοτίβο επανέλαβαν για πολλοστή φορά, οι τελευταίες δηλώσεις ελλήνων πολιτικών, αστών (π.χ. ΝΔ) και ρεφορμιστών (π.χ. ΚΚΕ), ότι οι γείτονες δεν έχουν εθνική υπόσταση ούτε γλώσσα. Αν δεν χτυπηθεί η αντίληψη -που επικυρώνει και η Συμφωνία- ότι η Ελλάδα είναι «πιο ίση» από πιο αδύναμα κράτη, στα οποία παρεμβαίνει κατά τα συμφέροντά της, οι καταδίκες κατά του εθνικισμού και της ελληνικής ακροδεξιάς και οι όρκοι υπέρ της ειρήνης συνιστούν αερολογίες και πολιτική απάτη. Η διεθνιστική αριστερά στην

Ελλάδα οφείλει να αποκηρύξει κάθε παρέμβαση του ελληνικού καπιταλισμού στη γείτονα, περιλαμβανομένης και της Συμφωνίας, υπερασπιζόμενη την ισότητα των εθνών και αποκαλύπτοντας πώς η άρνηση του δικαιώματος του αυτοπροσδιορισμού υπηρετεί εδώ και τρεις δεκαετίες την επέκταση του ελληνικού κεφαλαίου στα Βαλκάνια.

Όσο επιβεβαιώνεται ότι η Συμφωνία δεν «ενισχύει την ομαλότητα», αλλά αποσταθεροποιεί την ΔτΜ, τόσο πιο αναγκαίες γίνονται οι κοινές πρωτοβουλίες των διεθνιστικών δυνάμεων στην Ελλάδα. Απέναντι στους μονοφωνικούς, επικίνδυνους αλλά κυρίαρχους εθνικούς μύθους, οι οποίοι διχάζουν δυο λαούς που θα έπρεπε να δίνουν μαζί τις μάχες ενάντια στις πολιτικές που τους φτωχοποιούν.